

Från socioekonomisk tilldelning till insatser – elevbehov och uppföljning på skolnivå

Grundskolan Gotland

Fastställd av barn- och utbildningsnämnden
Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Ärendenr BUN 2025/1639

Från socioekonomisk tilldelning till insatser – elevbehov och uppföljning på skolnivå

Innehåll

Från socioekonomisk tilldelning till insatser – elevbehov och uppföljning på skolnivå	1
Grundskolan Gotland	1
Sammanfattning	3
1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund och uppdrag	3
2. Metod och underlag	3
3. Resultat.....	4
3.1 Tilldelningen skapar ett ekonomiskt handlingsutrymme.....	4
3.2 Resurserna används som en del av skolans samlade budget	4
3.3 Kopplingen mellan tilldelning, insats och resultat är svår att följa.....	4
4. Samlad bedömning	4

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett hur den socioekonomiska tilldelningen omsätts i insatser kopplade till elevbehov och uppföljning på skolnivå. Uppdraget är en fördjupning av den tidigare utvärderingen av den socioekonomiska resursfördelningen, som visade att modellen fördelar resurser efter behov men att sambandet mellan tilldelning och skolresultat är svagt.

Den socioekonomiska tilldelningen ger skolor med större socioekonomiska behov ett större ekonomiskt handlingsutrymme och har bland annat bidragit till möjligheter till förstärkt bemanning. I verksamheten används tilldelningen tillsammans med skolans övriga resurser utifrån de behov som rektor identifierar. Det går därför att identifiera hur mycket en skola har tilldelats, men inte att i efterhand tydligt koppla just dessa medel till enskilda insatser och resultat.

En separat redovisning skulle kunna tydliggöra vilka insatser som finansieras av den socioekonomiska tilldelningen, men skulle inte i sig visa vilken effekt just dessa medel har haft på elevernas resultat. Bedömningen är därför att kopplingen i stället kan stärkas inom den ordinarie kvalitetsuppföljningen. De kvalitetsrapporter som är under utveckling kan användas för att tydligare sätta skolornas socioekonomiska förutsättningar i relation till identifierade behov, prioriterade insatser och resultat. På så sätt kan huvudmannen få en tydligare bild av det kompensatoriska arbetet utan att en separat ekonomisk uppföljning behöver byggas upp.

Utredningen visar samtidigt, tillsammans med andra analyser, behov av ett samlat grepp om grundskolans resursfördelning, med fokus på hur modellens olika delar tillsammans kan bidra till likvärdig utbildning och tidiga insatser.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och uppdrag

Barn- och utbildningsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda hur den socioekonomiska tilldelningen omsätts i riktade insatser kopplade till elevbehov och uppföljning på skolnivå.

Uppdraget är en fördjupning av den tidigare utvärderingen av den socioekonomiska resursfördelningen. Utvärderingen visade att modellen i huvudsak fördelar resurser efter socioekonomiska behov, men att sambandet mellan tilldelning och skolresultat är svagt.

Fördjupningen riktar därför fokus mot vad som sker efter själva tilldelningen: hur det extra ekonomiska handlingsutrymmet kopplas till identifierade elevbehov, vilka insatser det möjliggör på skolnivå och hur detta följs upp.

2. Metod och underlag

Fördjupningen bygger på dialog med grundskolans rektorer i samband med återkopplingen av den tidigare utvärderingen av den socioekonomiska resursfördelningen. Dialogen har fokuserat på hur den socioekonomiska tilldelningen hanteras på skolnivå, hur resurserna kopplas till identifierade behov och vilka möjligheter som finns att följa användning och resultat.

Underlaget ger inte förutsättningar för att särredovisa hur den socioekonomiska tilldelningen har använts på respektive skola. Analysen syftar därför till att beskriva hur kopplingen mellan elevbehov, ekonomiskt handlingsutrymme, insatser och uppföljning ser ut idag samt vilka utvecklingsbehov som framträder.

3. Resultat

3.1 Tilldelningen skapar ett ekonomiskt handlingsutrymme

Den socioekonomiska resursfördelningen innebär att skolor med större socioekonomiska utmaningar tilldelas mer resurser. Syftet är att ge dessa skolor ett större ekonomiskt handlingsutrymme för att möta elevernas olika behov.

I dialogen med rektorerna framkommer att detta handlingsutrymme bland annat har använts för att möjliggöra en förstärkt bemanning i skolor med större behov. Hur förstärkningen utformas varierar utifrån skolans elevgrupp, organisation och övriga förutsättningar.

Samtidigt har den socioekonomiska tilldelningen inte hanterats som en separat resurs som kopplats till på förhand definierade insatser. Resurserna ingår i skolans samlade ekonomiska förutsättningar och används tillsammans med övriga resurser för att organisera verksamheten utifrån de behov som rektor identifierar.

3.2 Resurserna används som en del av skolans samlade budget

Den socioekonomiska tilldelningen går att identifiera som en del av skolans budget och innebär ett större ekonomiskt handlingsutrymme för skolor med större socioekonomiska behov.

I verksamheten används dock inte den socioekonomiska tilldelningen som en separat pott. Rektor utgår från skolans samlade budget och de behov som finns i elevgruppen när verksamhet, bemanning och insatser planeras.

Det innebär att det går att följa hur mycket socioekonomisk tilldelning en skola har fått, men inte på motsvarande sätt koppla just dessa kronor till enskilda insatser eller resultat. En förstärkt bemanning kan exempelvis vara möjlig inom skolans samlade ekonomiska ram, där den socioekonomiska tilldelningen bidrar till handlingsutrymmet utan att bemanningen finansieras och följs upp som en separat socioekonomisk insats.

3.3 Kopplingen mellan tilldelning, insats och resultat är svår att följa

Det samlade arbetssättet innebär att uppföljningen i första hand utgår från skolans verksamhet och resultat som helhet. Det finns inte någon särskild uppföljning som visar vilka resultat som kan kopplas till det extra ekonomiska handlingsutrymme som den socioekonomiska tilldelningen ger.

Därmed är det svårt att i efterhand bedöma vilken betydelse just den socioekonomiska tilldelningen har haft för de insatser som genomförts och för elevernas resultat. Det gäller även när insatserna i sig, exempelvis förstärkt bemanning, går att identifiera.

Nämndens fråga om hur den socioekonomiska tilldelningen omsätts och vilket resultat den ger går därför inte att besvara genom en direkt uppföljning av specifika medel mot specifika resultat.

4. Samlad bedömning

Den socioekonomiska tilldelningen ger skolor med större socioekonomiska behov ett större ekonomiskt handlingsutrymme. I verksamheten används detta handlingsutrymme tillsammans med skolans övriga resurser och utifrån de behov som rektor identifierar.

Tilldelningen fungerar därmed som en del av skolans samlade ekonomiska förutsättningar, snarare än som en separat pott för på förhand definierade insatser.

Detta är samtidigt en viktig förklaring till varför det idag är svårt att följa den socioekonomiska tilldelningen hela vägen från elevbehov till insats och resultat. Det går att identifiera hur mycket en skola tilldelats, men inte att i efterhand isolera vilken del av en viss insats som har finansierats genom just den socioekonomiska tilldelningen.

En separat redovisning skulle kunna ge en tydligare bild av vilka insatser som finansieras med den socioekonomiska tilldelningen, men skulle samtidigt innebära att dessa medel behöver avgränsas och följas separat från skolans övriga resurser. En sådan redovisning skulle dessutom framför allt svara på hur medlen används, inte i sig på vilken betydelse just dessa medel har haft för elevernas resultat.

Bedömningen är därför att en mer ändamålsenlig väg är att stärka kopplingen inom den ordinarie kvalitetsuppföljningen. De kvalitetsrapporter som är under utveckling kan ge förutsättningar för detta genom att skolans socioekonomiska förutsättningar synliggörs som en del av utgångspunkten för analysen. Identifierade behov, prioriterade insatser och resultat kan då sättas i relation till skolans förutsättningar och det extra ekonomiska handlingsutrymme som den socioekonomiska tilldelningen ger.

På så sätt kan huvudmannen få en tydligare bild av hur skolorna arbetar kompensatoriskt utifrån sina olika förutsättningar, utan att en separat ekonomisk uppföljning av den socioekonomiska tilldelningen behöver byggas upp. Samtidigt bibehålls rektors möjlighet att använda skolans samlade resurser och organisera verksamheten utifrån den enskilda skolans behov.

Samtidigt visar utredningen, tillsammans med tidigare genomförda analyser, att frågor om resursfördelning behöver ses i ett bredare sammanhang. Förvaltningen bedömer därför att ett fortsatt arbete bör ta ett samlat grepp om grundskolans resursfördelning och belysa hur modellens olika delar tillsammans skapar förutsättningar för en likvärdig utbildning och tidiga insatser.